

temur. Ipsius meritis et intercessionibus hoc im- A pariter celebramus, præstante Domino nostro Jesu
petrare valeamus, cujus hodie festivitatem omnes Christo.

IN OPUS SUBSEQUENS MAII MONTIUM.

Ut omnia Attonis, quæ sunt in codice Vaticano, inedita scripta divulgarem, restabat Polypticum bis ab auctore scriptum, primo quidem obscurissime, ne videlicet ab ἀμύρτοις intelligeretur; iterum paulo planius, quæ secunda scriptio ab Joanne Munsto ex hoc eodem codice excitata fuit. Prior scriptio nullis in codice declarationibus illustratur; altera glossis scholiisque stipatur, quæ partim Mansius luce donavit. Ego vero priorem nunc editurus, glossas etiam et scholia e posteriore sumpsi, sine quibus inutilis mea foret editio, quia nihil prorsus liceret intelligere. Causa autem obscuritatis non una est; nam et barbara atque abnormia insunt vocabula, et metrum sæpe poeticum impolita ratione cum prosa miscetur. Sed nihil æque hoc scriptum offuscat et obruit, quam perversa dictionum positio, quas auctor sponte extra omnem loquendi regulam solet disjicere. Unum pono exemplum ex capitulo extremo: hanc unde congruit Augusti caveat qui potiri censuram ut nomine parat. Quam perversonem in Polyptici scriptione altera sic auctor emendavit: unde congruit, ut qui parat potiri nomine Augusti, caveat hanc censuram. Porro Attonem mirari liceret stylo ad miraculum obscuro nunc utentem, qui in aliis lucubrationibus tam est perspicuus, nisi nos Virgilius grammaticus, a me nuper ex Neapolitano codice editus, commode doceret, unum hoc esse ex duodecim latinitatis generibus, quæ ipse enumerat in suis epitomis, et in didacticis quoque epistolis non semel commemorat. Hoc autem ab eo dicitur inusitatum et mysticum latinitatis genus: et quidem in secundo Epitomarum capitulo, ubi de scindenda oratione disserit, complura auctorum exempla profert, quorum prorsus institutum Atto noster secutus est. Causas quoque scindationis, ut ipse loquitur, scribit Virgilius, quas inter illam potissimam, ne mystica quæ solis gnaris pandi debent ab infimis ac stultis facile reperiantur. Sed jam lectorem meum ad prædicti grammatici librum ablego, juxta quem aliud quoque vetus opusculum arcana latinitate compositum, cui titulus Hisperica Famina, typis vulgavi (1601*). — Est Attonis polypticum satyra quædam seu censura suorum temporum, præsertim adversus principes, quorum ambitionem et cætera vitia late castigat.

(1601*) Opusculum de quo hic agitur recusum exstat in tomo XC Patrologiæ, in append. ad Venerabilem Bedam. Edrt.

ATTONIS VERCELLENSIS EPISCOPI POLYPTICUM ⁽¹⁶⁰²⁾ QUOD APPELLATUR PERPENDICULUM

CUM ANTIQUI GLOSSIS ET SCHOLIIS.

(Apud Mai, Veterum Scriptorum Collectio nova, tom. VI, part. II, pag. 42.)

INCIPIT EPISTOLA.

Reverendo in me ¹ Fulano (1603) valde præsulī.
Fulanus ² cupiens me sic beatum instar felicissimi opilionis Silvestri summi exitum. Mortuus ali-
quibus, sed mihi nec emortuus, vivus immo mihi

B vividus es; mortuus, sed vivus immo (1604). Hujus
labyrinthi (1605) iter currentes, aut qua insistendo
vitari voraginem edoce, aut quo salubres sublati
adtingere possint delitias. Quæ sentio in hoc cernes.
Sed sic ego quæ et tu comparantur (1606) canta-

GLOSSÆ.

¹ Quantum ad me, id est in mea conscientia. ² Scilicet ego.

SCHOLIA ET NOTÆ.

[(1602) Polypticum est multorum descriptio. Non enim specialiter tantum de uno loquitur, sed plurimorum corripit vitium.

(1603) Fulanus apud Hispanos loco uniuscujusque proprii ponitur nominis, eum nomen deficit.

(1604) Sic Atto etiam in secunda polyptici edi-

tione. At Mansius infideliter in me. Reliquos Mansii multos errores et a codice discrepantias redarguere non vacat. MAI.

(1605) Labyrinthum hoc loco istud sæculum appellat.

(1606) Comparantur, æstimantur, instantur qui-

bries (1607) ut pollini (1608). En quæ ego, tu quæ A feliciter redde³. Amen. Explicit epistola.

ARGUMENTUM.

Non chaos explicant sophistæ bombinare (1609) lævum exsequar assiduum orbi, non oia hoc calamo concussa pistico, nec osilla pinsabunt. Fessus jam hinc perpendiculum (1610) ponam, non aciare⁴ cujus vocem conpescere poterit, nec attica (1611) in rumine (1612) zema. Explicit argumentum.

1. Hujus ævi langor est, et quæritur; pestis est, et omnimodis ambitur; quæ arridet in accessu; cum serpit, delectat: in cujus adhulescentia labor ingens est; cum intumuerit, prosternit; et cum receserit, blasphematur. Solet enim clientes suos, ignobiles; spernentes autem se reddere gloriosos. Nam hoc mirum, quia cum hactenus pæne omnibus sese appetentibus ruina extiterit, nec arrogantes adhuc deficiunt, nec elevandi acerbitas moderatur. Præstantiores se quidem veteribus fallentes⁵, quos provida censura adeo segniores accusat. Horum igitur fascessi enucleari gradatim inientur, dignum judico prænotandos, quos rigentes sertæ⁶ exhibent redimitos. Num chronici fraudant⁷ hoc, qui præsertim summum væ⁸, et ipsorum omne concrepant oche⁹? Haud agmen¹⁰ perstrepunt, qui perplexum gradiendo perrecta callem rubrica (1613) induxerint sequaces. Eorum quamvis inextricabilem pingant tesseractam¹¹, qui durantes¹², nec vixere superstites, nec jocundantur miselli (1614). Sed nec gestorum nunc facies¹³, nec eos adnotare privatim¹⁴ autumo sincerum¹⁵, musta¹⁶ nunc etiam quoniam ætate pupilli¹⁷ clara vident, et a suis patribus ructata frequenter G hauserant hæc, et certius inculcata restrigunt¹⁸.

GLOSSÆ.

² Restitue, meo videlicet libello responde. ⁴ Ferrum durum. ⁵ Mentientes. ⁶ Coronæ. ⁷ Negant. ⁸ Calamitatem. ⁹ Jocunditatem. ¹⁰ Multitudinem. ¹¹ Scribant numerum. ¹² Asperrime viventes. ¹³ Qualitates. ¹⁴ Nominatim. ¹⁵ Jocundum vel prosperum. ¹⁶ Nova. ¹⁷ Pueri. ¹⁸ Memoriter tenent. ¹⁹ Species. ²⁰ Prædictæ. ²¹ Cogitatio percurrens. ²² Præcordia reduxerit descriptioni. ²³ Disserimus. ²⁴ Rector potestatum. ²⁵ Vocat. ²⁶ Interminentur. ²⁷ Inimicitias. ²⁸ Id est hiare, os aperire. Et tractum est ab avibus. ²⁹ Vetare. ³⁰ Vili. ³¹ Fraudes. ³² Namque oliva signum pacis est. ³³ Surrent. ³⁴ Magis aucta promittunt. ³⁵ Internuntii.

SCHOLIA ET NOTÆ.

dem eum doctiorem se vult ostendere, ut suum scire, illius comparatum sapientiæ, suum nullius utilitatis dijudicetur esse.

(1607) Cantabries sunt tenuissima purgamenta, squamarum similia, de superficie humanæ cutis cum pruritu exsurgentia in locis pilosis, et magis in capite, quæ sine aliqua exulceratione defluunt.

(1608) Pollinis species est farinæ tenuissima et præcandida bovino corio setacta. Dicitur autem pollinis eo quod ceteris speciebus farinæ præpolleat.

(1609) Duorum sequentium versuum perierunt in codice glossæ et scholis. MAI.

(1610) Perpendiculum hunc vult appellare libellum, in quo noxia redarguere, et honesta sancire disponit.

(1614) Attica zema, græcica sorbitiuncula. Græcia si quidem habundat pigmentis, quibus zema saporatur.

(1612) In gutture. Rumen enim pars gutturis est, unde et ruminare.

(1613) Linea rubeo colore pertincta. Id est qui sic sapienter in sæculari honore feliciter vixissent, ut suo exemplo posteros intruendo beatificassent.

(1614) Miselli, mortui. Antiqui enim felicem

Nequitie membra¹⁹ nunc jam prælibatæ²⁰ in promptu est censere, secundum quod cura perlambens²¹, representaverit hypocondria stilo²².

2. Tale quod resolvimus²³ discrimine trino scanditur fastigium: quidam et adjiciunt assem (1615). Numinum aut cum præses²⁴, claris quem nutibus signat provehere, calat²⁵ omnium vox: vel cum eadem unum, aut cum parentis valido jure fas est perfrui throno, improbus aut labor, et cum væsana triumphis prælia conveniunt prope trucidibus alteri insurgere, quem jam cantaverat præco, profanis dum conjurati manibus execrabiles favent. Quid? Pœnitus exinanitur æmulus, cujus beneficio primi ditantur velites. Nec intemorable fœdus poscunt (1616), in quo herilis capiat dulcedinem somnus. Sed interim remissum juvat traducere tempus, et potiri placito adeptis jocundos, ambo per adversas principes terreantur²⁶ ut lites²⁷, audeant ne milites contra exippitare²⁸ potenter, vel negare²⁹ quicquam miserabili³⁰ restat nomine, ut tantum vigeant principes, ut sint potius immo nec privatæ rei conpotes. Secreta tum has sociis ruminant strophas³¹ rependere sedulo cura. Nec tædet quapropter olivis³² clanculo sese frequentare ramis (1617), per veredarios (1618) muciant³³ cautos, qui ne fribole quid, sollertes per quod milites prima instigentur indagine fulti; externos etiam duces, et conibentia rogant, et xeniiis cumulant, prope et mocta deponunt³⁴. Cur nec dum extorta pollicetur extimis fortuna potentum, quam prælibare sequestres³⁵, vel strictim hii gestiunt auxilia (1619) suos ferveant ut eorum secum edomare superbos, desides vel si torpeant sua tunc

tantum vitam, vivere dicebant; lugubrem vero, durare. Sic defuncti tempora recensentes scribebant, qui vixit tot, duravit tot.

(1615) Assem, id est unum, quod est etiam et quartum discrimen. Tribus enim si unum adjicias, profecto jam quartum erit. Quod supponens, ideo ait quidam, quia hic quartus ascensionis modus plurimum displicet sapientibus.

(1616) Quæruni inducias, ut securi aliquantulum a militia vacent.

(1617) Videntes enim principes, suos admodum sibi velle dominari, eligunt se potius quoque modo pacisci, quam subjectorum injuriis taliter tribulari. Et quamvis mutua ad comprimendum eos auxilia sperent sufficere, sed tamen externa quæruni sibi suffragia sociare, ne illi postmodum suum valeant in auxilium invitare.

(1618) Veredarios, legatos, Veredarii siquidem sunt legati aliquid portantes, a vehendo dicti.

(1619) Solatia. Auxilium, præsidium, et subsidium, hoc inter se differunt: auxilium est quod ab exteris datur: præsidium quod loco utili ponitur: subsidium quod postea supervenit.

sævire per arma, subsidia oppressis denegent, nam sævient ipsi. Specimen præterea restat doli, quo eliduntur affusi in imo tribuni³⁶. Horum milites auras cum regias captant blandas, indeque onustis ad propria redeunt humeris, muniatores dictati³⁷, arbitros ipsorum dominos, nec etiam in largiendo ferent beneficia primo sarta sint, si se duces an larga præponent. Fænerant immunes et a proprio³⁸ alterius sibi que fidos detrimento provehunt. Qui sumunt per quos præferunt, sed non a quibus³⁹. Hos separat si fors, aut in unum ipsi ab alterutro melius, quæ donec in alterutrum prolata silerent. Quos explorare quidem statuunt et instruere sese. Singulas e quibus per domos velut semina spargunt nugas, unde sæpe metunt, expedientiaque præsciunt. Hinc milites primam diluunt⁴⁰ dominis, firmant jam servare secundam, quæ deerit principibus fidem. Tum se infamia notant, supplantant dominos, nec dejerare supernum respuunt. Sic fœda cupidine inlecti, levia⁴¹ præstare mœstis⁴² quandoque sperantur, periculi quicquam fors ut cumque si differt ingerunt ex proprio, et cumulando⁴³ prosternunt.

3. Scabrosa par exesum addunt igitur principes, vadosaque munire cuncta (1620), ut queat ignotum quis nil traducere sibi. Prævalidaque cui munimina extant, obsidibus aut premunt, aut eximere nituntur. In fide si forte quorum fundum credas committere tuum, ut servant tibi, aut hominum si titulum ipsorum cures imponere ullum heredibus, hunc propriis elogium (1621) tenent metiri jam inde dotatum; e cunctis utile sibi vindicant, quicquid est, neque dispergere ponunt partem in eos, qui saltem paraverant olim. Concilii quin arces struunt,

A ut sit incursio nequa, terreat quæ ipsos, sed meditata tranquille reddere cuilibet valeant inibi. Aumatia (1622) in qua statuunt et tristega componunt. At postquam labentes perfixerint solide plantas, jurgia tum percerum animos inter digesta reponunt, adversantium seque utrorum adfirmant esse socios. Quod quoque perverse fungantur infidos ei, et æmulis æmulos, accusant plagiatores (1623) semotos arguunt crimine tanto, pharetra (1624) ne pandatur iniqua, mordeat et quemquam fore indifferenter ingratum⁴⁴. Accitos canunt præclues, discidiumque perdurant contestando sacris⁴⁵, ne simul ad pristinum (1625) redeant cum ipsis, donec in imo versentur. Non sequestrantur et ipsi indices⁴⁶, haud secus et hos revolvere nitentes. Tunc crinibus⁴⁷ plaudit Alecto.

B 4. Versutas at vafer has si quis præsensert curas, susurret deserta fuerint hæc si et infecta valebit, non insontes luant, quos nec censura⁴⁸ fatigat. Premitur tum horrore bronchus⁴⁹, et exilis ad auras stridentibus evadit vox postibus⁵⁰, lividisque pupillis, præstigiis urguens politis⁵¹ edicta fulcire. Stigmatum hic veri rabido notatur adsertor, ut discerpenda quantocius præda. Mastrugati (1626) intentant cum scorpiis tragelaphos (1627), quomodo Parthi, prævius et gradiens leti captaverit auras, agmina se duce tunc pecudum contorquens per aera fugat, imputat arcitenens, quod cui prostrati quisque fuissent non omnes, blasphemant imprecans solum quem et conpescere fatigat, valet si ducum sic qui cognoscere fraudes protulerit in medium, C Abscidibus et camuris consonos mandant plastis cælare coruscis, martisiis (1628) intritisque (1629) frequenter, et hemistibus (1630) advocant, ut sese

GLOSSÆ.

³⁶ Defecti majores. ³⁷ Regis consiliarii frequenter vocati. ³⁸ Immunes a proprio, id est a suo, quia de alterius detrimento eos fenerant, id est munerant. ³⁹ Id est a dominis. ⁴⁰ Dissipant vel evacuant. ⁴¹ Prospera. ⁴² Tristibus dominis. ⁴³ Implendo scilicet periculum. ⁴⁴ Exosum. ⁴⁵ Jurando per sacra. ⁴⁶ Auctores. ⁴⁷ Serpentinis crinibus. ⁴⁸ Lex. ⁴⁹ Bronchus eminentior pars gutturis. ⁵⁰ Dentibus. Postes vero oris, dentes sunt. ⁵¹ Affectatis.

SCHOLIA ET NOTÆ.

(1620) Statuunt quidem castra in præruptis montium, sive transitibus fluminum custodes etiam constituunt, ut nulli, se incognito, transmeandi pateat accessus.

(1621) Elogia dicuntur ignominie sive notæ criminum. Alogia vero dicuntur convivia; bene, quia antiqui silentes et quieti prandebant. Moderni vino in conviviis utentes, cum quo non est fas custodire silentium, quærunt inter pocula quod dia poemata narrent. Ante inventionem etenim vini neminem legimus in prandiis fuisse locutum.

(1622) Aumatia loca sunt secreta in theatro. (Infideliter Mansius *humatia*. MAI.)

(1623) Deceptores. Plagiator autem dicitur ἀπό τοῦ πλαγίον, id est ab obliquo, quod non certa via gradiatur, sed pellicendo dolis.

(1624) Pharetram nunc dicit dolosam mentem variarum bajulam insidiarum.

(1625) Ad priorem amicitiam revertantur.

(1626) Mastrugis vestiti. Mastruga namque vestis est ex pellibus ferarum; et dicta mastruga quasi monstruosa, eo quod qui eam induunt, in

ferarum habitum transformari videantur. Apta venatoribus, et maxime sagittariis: nam feræ tali specie deceptæ, facile ab ipsis propinquantur.

(1627) Tragelaphus idem est, quod et platearon in Deuteronomio; animal latis cornibus, eadem pæne specie ut cervi, villosos tamen habet armos, mentum prolixum, barbam hirsutam. Hæc etenim animalia juxta Phasidem sunt. Latine hircocervus.

(1628) Martisium est cibus in mortario factum, unde et nomen adsumpsit.

(1629) Intritum siquidem similiter cibus est, ex pane arte cocinaria præparatum. Panis quidem in aqua mittitur, et illic aliquantulum donec totus infusus sit, relinquatur. Postea vero ex aqua sumptus, in mortario pilo resolvitur: et sic oleo et modico melle pigmentisque permixtus, in lebetes igni adponitur, donec debitum perducatur ad usum. Dicitur autem intritum quasi contritum.

(1630) Hemistes vasa sunt, quæ uno tantum spiritu bibuntur.

condito dum sunt, resolvant : offatim ⁵² et quibus insuper horridulis ⁵³ student discludere ⁴ duellem, dum sibi talenta de cruore trahunt, aut quæ quos pessumdant relinquunt. His provectorum ⁵⁵ donec, sed aliorum de jactura, ministrant. Ex quibus fortunam sunt etiam sibi qui æmulantur aliorum indeptam, fatigant his cassare eos præstigiis, indices ⁵⁶ ostentant luctus, quod et fixissent ⁵⁷, depromunt ærumnas principes illis, qui auxerant ipsos excludere quos et dignum produnt, et hæc vindicare repulsant, disserunt et validum ⁵⁸. Illi dum hoc perpetrare nituntur, exquirunt modos tales potius ut amphifarii dictant. Si nactum expectent qui elidere, duces jam unde valeant. Quærent tum inde proventu. Sin sapide cautos ipsis ponunt reducere sese. Et socios exponunt machinas quibusque resolvunt. Ab aliis et docent in his primum, et mox se refugisse ^B vocatos, ut proderent ad eos, sibi que adtribui fidis exposcunt, quæ possidere rebelles, proditiōnis manent dotes, ut et perjuria fraudis. Prospectant interea duces, cedunt tunc quæ et revellere prisca, dum abrasæ ⁵⁹ dimersis subpediæ ⁶⁰ fuerunt prociñctis, et his qui sollertia vigent : tum detrimenta luunt et ii, tristique successu extorres efficiuntur a commodis, nec vegetantur ab ullo. Vicissim ejulant, titulus nec deerit facinoris, quo instigetur ærumna ut cæteris, heu pro dolor ambrones (1631) quem propalavere rapaces.

5. Tunc etiam objicitur cæterorum his nex atque ruina : fomenta scelerum accusant, duces hos fecerant, et qui fœda per omnes pudet, sed neque redigere conantur traductos ⁶¹ : hæc tantum odia sed ^C ut injicere possint. Acerbam fama diducit avem quandam, quæ gliscente calore dum genitali pipliat, aliisque remissa blanditur, subvenit generis imparis ei non naturæ conjux. Quo patrante fœtam se ut præsensent ales, insequitur dotata ⁶², gaudens dissolvere viscera sponsi. Sic duces crassantur in exuviis (163s) : ut surgant in alterutrum inhiant, ne vana impediatur libido ad omne quod appetit facinus Dum diversa trahunt in pacati custodes ⁶³ inter se exosi, nec unum sentiunt bini, nec resistere possunt singuli vittati quocumque procedunt, acciat ⁶⁴ quem urna ⁶⁵ tantum est expectare. Quemquam spiritum superas pudet ipsum vibrare per auras ; in-

GLOSSÆ.

⁵² Minutatim. ⁵³ Turpibus. ⁵⁴ Impertire. ⁵⁵ Auctionem. ⁵⁶ Inductos, vel fictos. ⁵⁷ Firmo animo stabilissent. ⁵⁸ Possibile. ⁵⁹ Evacuata. ⁶⁰ Auxilia. ⁶¹ Publicatos revocare. ⁶² Coitu copulata ; dos namque mutarum animalium coitus est. ⁶³ Provisores ; nam custodes ducum proceres esse solent. ⁶⁴ Ad vocet. ⁶⁵ Sors. ⁶⁶ Conjuges respuunt. ⁶⁷ Frustrari nati videntur, cum a superstitionibus parentibus quasi orphanis relinquuntur. ⁶⁸ Saxum concavum, quod ad vocem clamantis in aginem reddit. ⁶⁹ Abscisum vocabulum patris videtur retinere imberbes. ⁷⁰ Caput. ⁷¹ Experiens, probans. In capite etenim aut ad probantur aut reprobandur. ⁷² Utilitate. ⁷³ Obligati. ⁷⁴ Munerati. ⁷⁵ Indices. ⁷⁶ Revera. ⁷⁷ Suis perversis cogitationibus adimpletur. ⁷⁸ Populum superstitem. ⁷⁹ Eventicius heres. ⁸⁰ Dehonestare.

SCHOLIA ET NOTÆ.

(1631) Anthropophagi. Propter nimiam crudelitatem isti etiam ambrones appellantur.

(1632) In spoliis. Sicut enim prædicta avis conjugis fœcundata semine, ejus quærit saturari visceribus ; sic duces procerum magnificati juvamine, illorum quoque cupiunt juvari substantiis.

(1633) Pascema panis est Ægyptius permodicus, quo ipsius loci monachi sustentantur.

grata cuique dum quæque manent auferenda tenentur, felicior proditus qui jam extasset immunis. Bassia repudiant ⁶⁶, nec verentur frustrari ⁶⁷ natos exules hinc alii. Perstringunt lurida quidem et alii viscera pascemate (1633). Sunt et inherentes piramydis, et spelæon iconis ⁶⁸ lacunæve spectantes nodum. Restant et quibus fraudatur aspectus titanis, vel quos parentis præcisum nomen impubes servare videtur ⁶⁹. Adimitur pars ⁷⁰ aliis sensus quæ expers ⁷¹ bajulat quattuor : alium et revulsa conpescit (1634), Hic sic sopita premuntur odia, persequuntur quicquid de germine restat. Merito nam quidam persolvunt pœnas, sed furibunda cupido dum fruitur sonitibus, nequem donat excipiendum nefas sævit in abruptum probos ecfrena per ipsos. Insignes et postquam hiare diruti conpendio ⁷² frenant, derisores eorum implicaverunt tædiis. Et qui ipsos irrita quondam abdicaverunt fide, tum seductas quærent dextras, quas prius jocunde præditis committerunt dominis, fœdera si prima servassent, prædiis jam nullis facultatibusve dotandas. Eugenius hos et si origo protulerit, nequitia continui ni pareant orsi naufragos ire post se cogunt albis pedibus (1635), et causantur dediticii ⁷³ ut vel inviti suppleant, spondeant quod fœnerati ⁷⁴.

6. Arbitri ⁷⁵ quid eligant ? quos nec spectata referre, nec spectare juvat tomis inserta vetustis. Heriles inductos intentant nutus, et sic jura concinnant numismate infecta, justitiæ ut neminem facete lanx exæquata trulinet. Indicitur nec omnibus eadem lex : sed quamvis feriat quem diligunt, ipse exiet indemnis, excuset et exodiunt si quem, fortunamve tenentem insidiis aut vi fractus subcumbet abactus. Nec una sæpe durans censura respondit sententia in idem, arguit quæ nunc, iterum mox laudibus inflat. profanaque rursus eadem insuper et deteriora proclamant. Adus ast arcis proterve conditor, quin ⁷⁶ laureatus solio nixus elevatur opimo, fœtatur ⁷⁷ et rudibus residuam eludere syllogismis cohortem ⁷⁸ julat summa si quos eximit dies, dum caducarius ⁷⁹ intret : et quæ superstant ab ipsis viduis, nec optio datur maneant si sic, aut quibus ni redima aut sese biviras præparent : quorum ab inmeritis conubia, aut mercantur egentes, aut, erigunt regis inepta ^D clientes, dubitant qui nec obfuscare ⁸⁰ privignos nec

(1634) Reprimit. Dicit namque alios relictis uxoribus et liberis exulare : alios, postposita sæculari vita, monachicam eligere ; alios carcerum supplicii colla submittere. Plerisque lumina adimuntur, aliis virilia absciduntur, interdum etiam capita amputantur, quæ quattuor sensus bajulant : et revulsa quintum, id est tactum, mortificant.

(1635) Aut discalciatis, aut albo corio contactis,

prodigas excludere matres (1636). Turpibus interdum sumet insignitas litostratam⁸¹ figuris et dux usibus in aulam. Deinde privatim degere qui superant consules, et cæteros cogit: productos explodit indigenas, dapsiles nam sibi sperat egenos, curulibus advenas et jactat electis. Et sacra vel cives tantum mamonæ sequestrante si buccos⁸². Obsequia celebrent, ut potius pareant et jussis per omne. Magnalia nec jacent hæc nobis genuina prosapia fudit. Qui plaudunt attoniti, rutilet ignari per trabeam, sed quid nec prætexta docuit. Obsius (1637) hos fallit, et quem a nitro expulit cauma licorem (1638) solent præferre lapillis indicis Caucasique, et dum chiliartica⁸³ tollunt insignia, noscunt nec coaptare secunde⁸⁴.

7. Hos cumque plebs consulit, barbaricas frendentes premunt rudere⁸⁵ sequellas⁸⁶. Fastidiunt quid reboent leges, sui que fragore barritus perterritant subditos; successibus et primum ignotis gaudent traducere pompam. Ut vero fortunæ cœperint inspicere mores, foris⁸⁷ licet perendinent⁸⁸ curas, sed inspicatur⁸⁹ sub pectore vulnus. Fulcribus⁹⁰ sic postquam altis se dedere quieti, silentii fructum summi nec capescere datur. Stephadium (1639) suspiciunt, tum et sub divo frequentantque clepsydras (1640) lucubro⁹¹, etsi metiri fallantur (1641). Fluctuant bis animi, dum insuete rimantur, fortuitæ nunc opes, nunc et ruinam expavent de gratia, ut præcedentes docuere tranquillam dum crederent principis. Nec veniabile ducunt quod præterire, nec ullus excusat modus, dum ipsis ab inmeritis vilicis ut servitus excutitur quæ-

A nis animos, quos artius implicat terror, procacem revolvunt dominum, prædecessoresque retractant exconsules, speculantur et quæ subegere pervasa, et exire⁹² metuunt, mutuis unde poscunt se sodales (1642). minaci perficitur: diutina dum jam securitas lapsum præparat incaute, ut didascula fingit series. Exlucidant compacta nec, dum in glomere cogant ad unum inductos milites, ut sit ne exul et quærat qui obsistere nequis. Una cum facie prorumpunt incusare ducem, indulgent cui, castam et si recedere licet servant fidem. Lentiginem⁹³ obponat populo, si forte vel in murmure vincilibus⁹⁴, quem etiam compensare suum silere compellent, obducunt vel luci moleste, et acerbum experire cogunt iter. et ignota lustrare (1643) sæcula. Hinc animis effluunt prostrati, eveniunt compotes dum caducarii regis. Caltudias⁹⁵ unde sæpe colunt ostentando superba, et alogiis⁹⁶ nibara⁹⁷ sese carchesia libare conducunt⁹⁸; calbas⁹⁹ et ad invicem tribuunt, et semicinctia reddunt sabæa bullis gravata coruscis. Inge-
B minant rursus fide se vincire novella. Alterna sibi met mutuo dant prosapia nymphas, et pignora vicissim delubro¹⁰⁰ excipiunt, elientela servanda arrhabone tali, ut vel compacta persistent. Cæteri spiritum dominum, fidissimorumque jurando ejus testium per urnas (1644) politico cælatas in ofaz¹⁰¹. Igitur inter se patriam gentemque distingunt, evertunt inopes, et temerari sacra quælibet haud odiunt.

8. Hericinæ autolops (1645) fama est, cum cœperit elidere comam implicare neci, et tandem propria se prodere voce. Evenit sic illis sacra qui violare præsumunt. Punitio interea nec cessat, quamvis obliterata credantur, dudum moleste quæ tulerant, vel non si inpetrata fuerint quæ jusserant, in ipsis vindicat opportunitas. Tripliciter insuper addunt perficere noxas, sinxerant pro quibus olim repellere ducem. Præda supellex et quibus est de qua rarus proclamat curiam, cum sit qui de curia muciat

GLOSSÆ.

⁸¹ Parvulis crustis ac variis tessellis elaboratam. ⁸² Carrulos et stultos. ⁸³ Millenarius qui mille militibus præest. ⁸⁴ Copulare ordinate. ⁸⁵ Inutiliter loqui. Rudere proprie asinorum est. ⁸⁷ Mores. ⁸⁷ Palam. ⁸⁸ Procrastinent. ⁸⁹ Pungit; inspicere enim proprie est faces infindere. ⁹⁰ Ornamentis lectorum. ⁹¹ Candela quæ lucet in umbra. ⁹² Scilicet ab honore. ⁹³ Maculam. ⁹⁴ Vinculis. ⁹⁵ Dies festos. ⁹⁶ Conviviis. ⁹⁷ Splendida. ⁹⁸ Invitant, ⁹⁹ Armillas. ¹⁰⁰ Ex sacro fonte, ¹⁰¹ Auro.

[SCHOLIA ET NOTÆ.

Calciamenta quippe nobilium de denigratis coriis fieri solent.

(1636) Postquam omnem substantiam, tam suam quam etiam filiorum in proprium usum expenderint tum eas abjiciunt ut alias, si fieri potest, nobiliores vel pulchriores aut etiam ditiores ducant uxores
(1637) Genus est lapidis translucidum, et red-dens imagines.

(1638) Tradunt qui de vitri natura scripserunt, quod ex cocto nitro et littorea barena, ejus sit re-perita materies. Dicit eos novitate honoris adhuc in-cogniti, nec vilia contemnere, nec eligere pretiosa.

(1639) Stephadium signum est in cælo, quod rustici præsepe dicunt. Et dicitur stephadium quasi stipadium; sic enim præsepe prius dicebatur, a stipitibus ex quibus fiebat.

(1640) Vasa aquarum, quæ judices habent pro horis nocturnis metiendis.

(1641) Decipiantur. Quamvis etenim spatia horarum in his discernere nesciant, sed quia mæsticia somnum capere non possunt, hæc tamen inquirere illis saltim tranquillitas est.

(1642) Desunt pauca verba.

(1643) Circumspicere. Hæc quippe omnia periphra-sis sunt mortis. Denique si suam considerans culpam, exilium subeat, fortasse quiescent persequentes. Quod si ipsis cœperit crimen innectere, vel si murmuraverit, aut carceri mancipatur, aut etiam interficitur.

(1634) Dicit eos laborare ut in inter se inviolabilem possint firmare amicitiam, alii per nuptias, alii per comparatica, alii vero quod superest jurejurando per Deum et sanctorum corpora.

(1645) Animal acerrimum nimis, habens cornua longa, serræ figuram habentia.

nemo. Ops (1646) longe considerat, nec partem secum in his prospectat (1647) buteones ¹⁰¹ quos neoterici stipant, quorum plaudente caterva mucissonem ¹⁰³ audies velit si opipare cum ipsis, obsoleta veritate proferre. O tempora quæ celebrem protrahitis ad judicem nullum, insistant etsi rustici! Busticeta ¹⁰⁴ recolo, sed non quales istos propenso librare prospiciunt rebus consules qui sic cuncta secundis. Symposia dum protrahunt, resonat inflata per urbem, et repercussa modulis fidibusque pulsata productis musica: vox inde canora suppeditat; dat Istria (1648) saltus. Invigilant perpetim defecata confundere pincernæ vina simul nectare, et cæliam (1649) siceramque ministrant, ut fugent parcos, et temulenta resolvant corpora. Prodentium ¹⁰⁵ hinc heu nefas cachinnis qui quoque petulcis pers-trepunt, lascivas et mutuo instigant se jaculando fabellas. Stupera tunc inlecebræ suggerunt incestaque. Et servi dominis circumquaque bacchantes in his morigerando pernoctant.

9. Sed nec diu perfrui his alicujus sine zelo poterunt, cum sint ordine pares cæteris, et tanta dignitate præpolleant. Nam labor concordiam, discidium insolentia parat. Accelerant semotim pariter, et se unire minores, majorum in injuria, sibi que deberi causantur plurima quæ retinent, et exæquanda castigant ¹⁰⁶. Hii superant agmibus, et toto fervet robore virtus. Maturior illis sensus viget, excelluntque opibus, et mœnium sublimitate firman-tur. Sed tamen considerant, quod ebullit extinguere invalidum ¹⁰⁷ esse, ni statuunt principem, sub quo sed se statuere recusant. Consilium ineunt tandem præponere sibi stolidum, perficiant quæ sunt com-moda per quem, inquirere nec quicquam illos, qui vel recusare præsumat. Divina cogunt etiam quem hæc testare per sacra. Incassum; fuerit nam cumque prælatus, si hebes perstiterit, luctamen deluet nul-lum. Adjicient quin etiam juvenes priscis jam derogare poterit. Nec dominum excipiunt ¹⁰⁸, ni se-gregetur ab illis. Qui contra facundi rudibus ¹⁰⁹ in-figere deteriora minantur, et exercent dominum.

A promissaque requirunt, ut surgat in adversos et docent. Quid faciet? Poteritne utrasque vitare rui-nas (1650)? Sed nec ingenia suffragantur inepto. Re-stat ut osores effugiat, vacetque privatus. Ignavum si vero se primum propalaverit arte, eluceat, et pro-tinus prudentia diademate in quo favente odia per-territi clanculo tum sopire procurant, rursus et in unum se reducere mussant, hujusce pacto queant herilem ut iterum retexere pestem, quæ (1651) co-gnitione clara nec poterunt delitescere duci: quas abolere nugas parat cum nugacibus una. Quem etiam adversæ solio et ipsi gcastiunt excludere ab aucto ¹¹⁰. Impediunt quos plurimum quæ præcedentia (1652) ducem informant, arbitrentur ac si verenda hæc et duntaxat semet opinentur deficere in ipsis (1653). Tunc quoque gazas dirigunt heroes eminus condu-cere sibi. Hinc augenda tenent solatia ¹¹¹. Extimum quin etiam atque robustum inde promovere parant ducem, et submitterd colla. Tum quidem (1654)... suffragia, et primum per vicarios si non fuerit fas celebrare conventus, quibus digesta differantur si hæc imperfecta paulisper deficient.

10. Præsidis interius nec cessabit præsentis con-cursus sævire furor, torpebitque depascere sontes. Perpetitores ¹¹² in supernum aget enixius hostire ¹¹³, subversis. Et si subvenire parent his olim prodicere ¹¹⁴ quos sæpe salutando tentabant; hoc primum labentis ut famæ sibilum persenserint, immo decli-nant, vigentis referunt et ducis ad aures ipsius, quod a propriis fuerit militibus pestis ad ipsos ex-quisita nimis, quorum animus poterit persuadere nullus, et caritate relicta inficiunt quæ metus de-luerat. Talibusque figmentis fœnora ¹¹⁵ expectant ejus a latere, quamvis prærogativas dudum his pro-ceres infidi promiserint, quæ sunt dejerando mer-cati. Porrigit sed pauca providus quibus dux, arguit-que modestus, maturius hæc nobis vestra si pande-rentur a parte dum cæca laterent, juvaret; quorum et invalidos despectat artus cordaque tabida subsan-nat. Externi sunt etiam alterius principes militum qui cum lamenta per latores hauserint ad gratiam

GLOSSÆ.

¹⁰⁸ Juvenes. ¹⁰⁹ A mutire seu mutire MAL. ¹⁰⁴ Sepulcra majorum quæ nunc ipsis mortuis posuit. ¹⁰⁵ Manifestantium. ¹⁰⁶ Monent. ¹⁰⁷ Impossibile. ¹⁰⁸ Excusant, scilicet a minis vel a derogationibus. [Cod. exipiunt.] ¹⁰⁹ Juvenibus vel imperitis. ¹¹⁰ Sublimi. ¹¹¹ Auxilia magnificanda. ¹¹² Toleratores, qui sunt et potentiores. Majoribus vero fulti præsidiiis magis prævalent adversa tolerare ¹¹³ Æquare. ¹¹⁴ Promovere. ¹¹⁵ Lucra.

SCHOLIA ET NOTÆ.

(1646) Ops dicitur misericors, eo quod libenter D opem ferat.

(1647) Speculatur; nullam namque partem in his prospicit, quam in se recognoscat, cum illos crude-les, se misericordem intelligat.

(1648) Locum pro habitatoribus posuit; ex ea enim provincia sunt homines nimis atque incredi-bilis velocitatis.

(1649) Cælia est potio ex succo tritici per artem confecta.

(1550) Pernicies ab utrisque partibus pollicitas. Minores minantur principi ni segregetur a majori-bus, et suis consiliis adquiescat: at contra majores admonent ut in minores sæviat, sibi que ut promi-

serat in omnibus pareat. Minores quoque in aliqui-bus superant, majores vero in quibusdam excel-lunt.

(1651) Quæ neutrum absolutum est, id est quæ res. Dicit enim, quia si ante adsumptum honorem, stultum se princeps simulaverit, et potestatem adeptus suam ostenderit sapientiam, cuncti proce-res ejus pavore clam ad concordiam revocantur, ut ejus a se jugum facilius simul excutere valeant; non enim volunt imperantem habere dominum, sed potius obsequentem.

(1652) Prioris principis dejectio.

(1653) Scilicet in dominica expulsionione.

(1654) Desunt verba aliquot.

prisci seductos ne quando redeant ducis illico firmare deposcunt : subvenire quibus, et pari mox ratione confirmant. Legatos ad quorum caute dirigunt tum et citissime regem, pandere quæ milites, sed non quæ firmaverant ipsi, ut dona præstet lepida ¹¹⁶, jam quæ sunt et firmata cassentur : sæviunt inque suos, nec enim sustinere valebunt requiem in ipsis. Et si cumulare procuret quos ad eorum exitium volebit concitare hostes, dum credantur solari; tunc nectum fœdera prolato talione, si expediat. Sunt invadere iterum alterius qui dum principatus rogantur, rugiunt fremuntque et rigida jactant, accelerant incinctum armis ducom et incursare latenter. Sed postquam ultra margines ¹¹⁷ subierint ejus, stipatum cernant eum si jam radiante caterva, subsistunt, ab animis frigescuntque, et subfugia captant, inde referre pedem. At extare suum licet conspiciant agmen, tranquillos dux illis eminens si angelos gravatos xeniis indicere procuret, disputant inclusi, sese querelantque seductos, et perfidos declamant consules sibi qui conduxerant ipsos, innectuntque fraudes, ques et deserunt, letoque distingunt ¹¹⁸. Tum et reducere gressum pertemptant incolumes, et adepta solo perferre privato ¹¹⁹.

11. Est raro sed inductus nudo est adgreditur pectore qui ducem expugnare dicatum, nec donec desistit adeptus sit orcumve palmamve, aut cum altero belli per cladem dividat, partibusque contenti, in unum coeant fœdus, sua quis edomare securus. Profligent qui provocaverant quid milites hunc? Si in discrimine tali supremum efflet, pænæ hos expetet ¹²⁰ superstes. Evaserit et eos si compos, ad id tunc cogel et isdem ¹²¹, nec thronum extare sibi jam intemrabile ponit, hujusmodi quæ fuerant recolens, ni auctoritate priventur. Provinciæ sunt quibus præsidet nunc princeps, summo tenus et læserit si quos, hyperiphania turgescunt rumina si quidem, verendum et adeunt protinus diademate trino, incitant auferre, impar quibus potitur dux. Explicent sin poterint, recursum ne habere ad propria et quamvis perfecerint, tandem competentia ferent. Diversas nationum acies sibi præminens, verbaque diffusa conducet in obsequium, nec vivere parce quæ nosci-

A tant, sed potiora conpileare quæque, ut prostibuloque matronas addere in sacris (1555). Depopulatamque ut patriam persenserint, non statio traducitur ¹²², diu nam in externis invalidum est continere phalanges. Nec tanto convenit a legione remotum sua quidem degere duci, exili cum ipsis quorum oppido de fide veretur. Ad proprium redit, quod gaudet revisere solum. Deducere ¹²³ proponant quem induxerant, qui eum si forte sollempne exilium eligant lugubre jugi confusione manente, ruinæ sin potius ignominiosæ linquantur. Milibus inferior præsentis, ¹²⁴ interea patriæ dux exulat vel profunde mœnibus obstrusus prævalide vel residens ejulat urbis. Sed cum optatam diem discessum noverit hostis, in aciem disclusos convocat, clara quos signaverat fides. Primipilos instruit, et debita conferre disponit cuique læta fidelis et acerba sinistris. Summe qui tyrannum accierant præ se, multatio his, et pœna adicitur supplicium inde. Nec solum exosor dux est, sed et agmina figunt odia, pertulerant quæ contumelia, tantum nec illis, sed et ipsorum conantur pariter egestare ¹²⁴ minores, hoc totum gradatim ætas donec demoliatur in annis.

12. Et superest hos funus si forte præcidat in istis, labenti ut ævo valeant nec gratulari futuro. Non deperit quapropter vitium. Insurgunt alii, et rursus rotantur in hisdem. Sed quia sunt, qui neque fuerant cirrati (1656) laciniam nec præ fulgore vel carbasi (1656) poterant pertingere sophiæ; si duces nihil est et quibus sandapila deferantur ad urnam, ut eis indemnem liceat domoitionem ¹²⁵ perferre manubiis refertis. Inluderis erronee a sæculis præte ¹²⁶ singillata ²⁷ confundere sutelis ¹²⁸. Exercita fuerint vel si effusa, quæ promissis flocci pendenda, natura et sterilis sua tunc munera linquat. Summati ¹²⁹ et lixæ statum poteris si fingere eundem ætheris, et aridæ ¹³⁰, Cocytique unum ¹³¹ prospicere quibus. Officiis quid derogas præsidum? Vales an offuscare quas ipse legerat summe potens habentem subpetias ¹³² ut fulciret orbem? Non malachim ¹³³ confiteris ¹³⁴? Aut minime plaudis, cui concentus decem milium virginum dat hostium ipse trophæum? Non potius hoc, quam hecaton per phoneuma (1658)

GLOSSÆ.

¹¹⁶ Honesta. ¹¹⁷ Fines. ¹¹⁸ Destinant. ¹¹⁹ Terra propria. ¹²⁰ Expetet ad pœnam. ¹²¹ Ipse. ¹²² Prolongatur. ¹²³ Deducere proprie est amicum abeuntem prosequi. ¹²⁴ In qua ista aguntur. ¹²⁴ Ad egestatem perducere. ¹²⁵ Domum ire. ¹²⁶ Extra te. Non poteris namque adprobare quæ nisus es confirmare. ¹²⁷ Separata. ¹²⁸ Astutiis, quasi subtilibus telis. ¹²⁹ Summates. ¹³⁰ Terræ. ¹³¹ Eundem statum. ¹³² Retro subpedias. ¹³³ Libros regum. ¹³⁴ Testaris.

SCHOLIA ET NOTÆ.

(1655) Etiam in sacratis locis, hoc est in ecclesiis. Pro nimia enim multitudine hostium quia castra vel urbes raro defendendi adsumunt fiduciam, nobiles femine contemptis omnibus ad ecclesias confugiunt, ut saltim pudicitiam inibi religionis valeant reverentia custodire. Sed nefandissimus hostis non eas tantum extrahere, sed inibi etiam commaculare præsumit.

(1656) Cirrati sunt scholastici a cirris capillorum dicti. Nam antiquitus scholares pueri usque ad adolescentiam non tondébantur.

D (1657) Carbasus genus veli tenuissimi et perspicui ex lino. Bene sophia carbaso tegitur, quia nec ex toto latet sapientibus, nec omnino nuda conspicitur. Stultis vero nec ad ipsius etiam veli perscrutationem patet accessus, quia ejus disciplinæ non susceperunt intellectum.

(1658) Hecaton per phoneuma genus est sacrificii. Si quis centum hostes interfecisset, Marti de homine sacrificabat; et dicebatur hoc sacrificium per phoneuma (α φωνευω).

adsumis? Bis quinis an cui titan oculis gradibus A revocaverat cursum? Procanum ¹³⁵ nec refers templi coheleth, qui et abominanda detersit? Nunc testamentum subeat, et ut ordine novum, Helenæ filium trophicis strenuum armis, pancratiari ¹³⁶ christicolis qui removens officii jura firmavit. Hujus nec dux ore magnus ducis tantis o Theodosi triumphis, qui respuens hæreses barbara tu tela fudisti, et fana desiruens tutulos ¹³⁷ et deleri sanxisti, restaret hypogæum dæmonis saltim ne in quo lateret residuum ex sacro quiddam uno sed cuncta militarent auctori. Nepotem æquivocum hujus nec extare sublimem reputas inducte ¹³⁸, prunas pruna qui temperans pruinas iterum pruna (1659), et dogmate furorem libidinem domavit, et karitati ¹³⁹ fidus nec extiterat segnis tristitiæ aut cedens subindius ¹⁴⁰ æterno supplicans quem triumphaverat armis. Perficit plebeia quid manus? Singula nec ipsa subsistet ducibus exhausta, quod prima sæcula signant non tamen facile, et est hinc apponere curæ. Seminibus Adæ primis validi excreverant artus, et fœcunda proles turbas paravit opimas, successibus crebris et raro crescens exessu ¹⁴¹. Sed præses intructus defuit rudes erudire cohortes, discrimen undantis lymphæ unde vitarent. Abramicus ipse populus, Dei plebs, est actus triumphis, dum stitiosis ¹⁴² deguit sub ducibus supplex, quoniam exorbitatus ¹⁴³ contempsit, exulat a limine procul, stirps et inutilis extat hoc, cujus nec solum est sed cuique terrigenæ restat, et quid homines notantur tantum, quorum quod præcipuum mente est, cum Deo (1660) esse fatemur. Exiguæ sunt etiam volucres et providæ, quæ sollertia vigent, ceditur perhenne quibus et cælibatum ferre per auras, stratilatam ¹⁴⁴ quæ in se colunt, stratilati et debita reddunt. Alacres quem

cæteræ si sint, et sospitem monstrant. Cujus etiam rursus si sit pro funere squalent. Discedat a propriis, suas sed si cunctæ serias linquunt, cum quo hesternas piget eas nec inquirere sedes. Sedulo et cato proficit nempe sub duce popellus, quo sine legio exinanitur instructa.

13. Desine nunc cœptos, et sensibus utere nostris. Sic fabre nunc eos suggilare juvat pecuatos ¹⁴⁵ memet. O quos sat est vestris effusa distrahere hemicadiis (1661)! Quorsum? Ut positis fore vel symbolones ¹⁴⁶ magnatum. Dumtaxat nugæ quorum in talione ¹⁴⁷ redduntur delenifici vester pleumon non durat, dum angitur panegyrica videtur tucetis ¹⁴⁸ exprimere solum. Helluones, edulio ¹⁴⁹ conclave vos si suspendat ab uno, mox catillando ¹⁵⁰ procul jentaculum vel insectari, temetum exteriusque libare, ferculum et inde gyrando, vel obolam ¹⁵¹ in ganea deficiat, si hoc parare curatis, abscessus remota si præda sit, vel auctoritate privetur. Non crapula differtur, utcumque prægravidus acerbum reppellat dum aqualiculus fascem. Fraternitas in vobis arvalis, quo sola est, fatetur a vobis. Jam quibus sarciam ¹⁵², staret ut ne ferendis, sed vergitur quod pectore vulnus hæc in tenui licore consumens, hinc fœtare ¹⁵³ bilem non desinit atrum (1662). Sarcophaga polinctos ¹⁵⁴ quam hunc o tantum caperent vos subgrundaria ¹⁵⁵ prius! Et silicernios obtat in istis si pegaso (1663) vos protrahi, ad usque non capulum spectat tum sed ora jocunda vispillones et neque sublustrat. Manalibus (1664) nam licet validum esset cæli vobis faciem, non viri est inficere sensum. Rictibus bacchantes quod tristibus cassare minami verum ad levem æmula ducentes valgias ¹⁵⁶ et ora baubatam ¹⁵⁷. Aretina ¹⁵⁸ cacabant ¹⁵⁹ ut humida cum hauserint ignem, sic temulentia stultis stitiat in

GLOSSÆ.

¹³⁵ Procanus est ornator ædificiorum. ¹³⁶ Omnimodis pati. ¹³⁷ Tutulos dicebant sacerdotes brevium templorum. ¹³⁸ Seducte. ¹³⁹ Deo qui karitas est. ¹⁴⁰ Sæpius. ¹⁴¹ Exessu, morte. [Malim excessu.] ¹⁴² Moderatis. Stitiosi siquidem dicuntur instituta servantes: unde et superstitiosi qui super instituta observant. ¹⁴³ Deviatas. ¹⁴⁴ Magistrum militiæ. ¹⁴⁵ Stultos. ¹⁴⁶ Symbolones a Symbola, quæ vulgo dicitur confersa. ¹⁴⁷ Vicissitudine quæ vobis redditur. ¹⁴⁸ Tucetæ dicuntur escæ principum. ¹⁴⁹ Edulium est prægustativa comestio. ¹⁵⁰ Catillare est alienas domos in frontate gyrare. ¹⁵¹ Confertam. ¹⁵² Sarcia est superfluum carnis incrementum, quo ultra modum corpora saginantur. ¹⁵³ Implere. ¹⁵⁴ Funeris obsequio perunctos. ¹⁵⁵ Sepulchra infantium nulla obsequia promerentium. ¹⁵⁶ Valgia sunt labellorum obtorsiones in supinatione tractæ. ¹⁵⁷ Latratum, et est proprie canum. Baubare tamen nunc eos dicit supervacua et vilia loqui. ¹⁵⁸ Vasa fictilia dicta ab Aretio civitate, in qua plurima fiunt. ¹⁵⁹ Fervendo sonant. Cacabare enim a

SCHOLIA ET NOTÆ.

(1659) Hæc omnia per hexagesin in subsequentibus inveniense explanata. Nam pruna ignis est adhuc ardens, unde etiam a pruritu dicitur, id est ab ardore, vel ἀπὸ τοῦ πύρρος, cujus vis diversas in scripturis habet significationes: aliquando enim significat doctrinam, aliquando iram, aliquando libidinem, aliquando præceptum caritatis et cetera. Pruina est frigus, cujus nomen ab igne est, sicut et prunæ, quia pænæ unum effectum habent: urit namque ignis, urit et frigus; quod etiam quamvis varias habeat significationes, sæpius tamen in malo ponitur. Fere ergo Theodosius prunas pruna temperavit, quia per doctrinam, quam didicerat, iram et libidinem devicit. Rursus pruna pruinas edomavit, quia per ignem caritatis segnitiam et accidiam superavit. Hæc siquidem duo vitia bene pruinæ comparantur, quia prudentiæ ignem minime capiunt naturaliter etiam in corporibus hominum ex frigidissimi-

D mo humore, id est, melancholico nascuntur. (Theodosii senioris vitia hæc, verene an potius falso? notat Eunapius ethnicus in excerptis vaticanis script. vel T. II. p. 281. Editor.)

(1660) Ideo mentem hominis cum Deo esse dicimus, quia inter omnes mortales solus de divinis noverit cogitare.

(1661) Hemicadium est vas olearium: dicitur autem hemicadium eo quod non plenum cadum contineat; cadus quippe Græce amphora est.

(1662) Ad augmentum quidem suæ invidiæ, quicquid comedunt, in felle destillat.

(1663) Pegaso homo jocularis aut vilis persona, et declinatur pegaso pegasonis. Pegasus vero apud paganos fingitur equus fuisse pennatus.

(1664) Manales dicebantur petræ, quas antiqui in modum cylindri per limites verrere solebant pro pluviae commutanda inopia.

ipsis. Quid taciti respuo nictent, quorum et frigitire contemno, garrireque nauci pono. Non diobolaris ad nœnias lingua est mihi defluens quaque injuriam stilo vestra meo, sed si syngraphia moveant, ad semnion ¹⁶⁰ paginæ stat ut nostræ ducantur. Mea quam nec obelus signabit, merebitur (1665)... cera unus esse sedula turrix ¹⁶¹ cuspidis ne inhæreat nocuum sigim.

14. Dedistis etiam populis blaterando licet quos nunc sedare rumores. Futilibus si deinde pullulent sed harpagantibus ¹⁶² ullis, urbanum in ipsis dudum jam erit tunc promissa tueri. Num lusciniolorum ¹⁶³, et acies flosculum si sit perpendiculi prætores poterunt prospicere sudo? Erucae quærunt sed amrodere more, non quod in ore sapor sit, sed ut devorando pessum dent, horticola repagulis ego quos obstans excludere curo. Myropolam adeant, collyria delegant, et alucinaria ¹⁶⁴ comant, ut lucidum post opacumque secernant. Non ego letargum passus officia præsidum pellere præsumo, sed non temeranda castigo. Inepte quod retuli jam quia grave est comici scandere summum, captivam et subigere patriam, alterumque frustari solio. Pornia ¹⁶⁵ et præda quis hoc etsi deneget erit; pellere primatum potius amplexum est quam auferre jugalem ducere inelegum. An levius a proprio non fert exulat qui limine tractus, premitur in ipso, ut labor ¹⁶⁶, quam qui rusticus alterius inibi condensare promos ¹⁶⁷, quos struxerat sibi ne mordeat inde cujus absque jure parumper? Vadatusve nummellis ¹⁶⁸, et abstemius, sint dum diruta cuncta. Saviis qui propriam cernit mulcere matronam, et suæ nepotem familiæ vi sentiat corrumpere hymenæum, earum quin etiam et deludere procos spe clientelæ seducta Arguat aliqui difficile, si hæc est, invadere regnum. Polenum ¹⁶⁹ quod hinc est, cui oriendum delectat oppetet interea forte, barathroque decedet. Inhiat descriptos cæteris sed qui parare mærores, Avernum aut ignorat, impavidus aut expectat. Quem ipse omnium sator volvet in sententiam, ut ab hoc discedat ævo ignobilis subeatque futuri supplicium. Prognosticis omni-

A potens igitur quem suis vult ostentare dignum, vel procerum una quærit omnium promovere conventus, juvat et quem patrius amor ad id decorus, vacantem fas est ascendere thronum, cum antestat. Sed caveat quod populo ne dividiæ crescant, ejus sed ascensus, justitium et si sit removeat omne. Ad regnum evaserint qui tali satione, felicem poterunt beando diem forsitan patriam obtinere supremum. Tyrannidis exuti luent pœnam cæteri, quam et protraxerunt tenendo, pandecten ¹⁷⁰ reserare poterit, ramenta ¹⁷¹ hæc in gymnasia vobis; millenas et facies ¹⁷² cujus si revolvere placet, non obicem opponet meis testibus, sed scriptis ipse succurret.

B
C
15. At ut ad ipsos redeat, quos prænotare curatis in faciem ¹⁷³ stilus, Isai, o pelingna ¹⁷⁴ cohors, proles an præspiraverat usque in scipionem (1666) mutare pedum, videntis dum oratione mystici quæsita chris-matis in vertice sit virtute prælata? Ezechiam, Josiamque genitalem prodiisse populo recolo favente regum a sanguine reges. Helena non ejus genitrix an regni fuerat genitor cujus in sede sopitus? consedere dum ageret sibi voluit quod providentia natum (1667) militibus Hispaniæ claris est et Theodosius ortus, auxilio tutum primi a barbaris qui reddidit numinis orbem. Indiciis primum ad summa cum intenderat se quoque levare, Meletio (1668), inquam, a probo in oramate se cernens imperii indutum chlamyde, stemmaque ferente impositum; invisum sibi indagine potuit ante qua noscere eundem, nullo indice, cum quandoque ejus conspiceret vultum (1669). Qui mox promotus ab imperatore Gratiano consors efficitur, visio quod ipsa monebat. Urgentibus interea bellis, quæ isque sedavit, æquivocum et inde suum nepotem meritis equipedantem tranquille patris avique decuit subsedere thronum. Provenit alicui hæc si in norma regale solium, et si sedeat, hunc jam non culpa tenebit, ad majestatis semet tantæ censeat si sufficere nomen; minime pro quo sed jubilet adhuc se manere securum. Auspicia suppleant solo non præbere felicem, sed incrementa quærunt, digna licet existant.

GLOSSÆ.

qualitate soni dicitur. ¹⁶⁰ Semnio Græcæ, Latine conventiculum honestorum dicitur. ¹⁶¹ Herierunt in lacuna glossæ. ¹⁶² Excolensibus. ¹⁶³ Luscini dicuntur in die parum videntes. ¹⁶⁴ Vasa somniaria et obscura, conopeis similia. Dicuntur autem alucinaria quasi a luce alia, id est luce privata. ¹⁶⁵ Fornicatio. ¹⁶⁶ Fortis mercenarius. ¹⁶⁷ Ita cod. At Mansius primos. MAI. ¹⁶⁸ Vincula quibus quadrupedes alligantur. ¹⁶⁹ Bellum. ¹⁷⁰ Pandecte, liber Vetus et Novum Testamentum continens. ¹⁷¹ Ramentum dici voluerant antiqui quasi quoddam projecticum purgamentum. ¹⁷² Folia. Specialiter. ¹⁷⁴ Stulta.

SCHOLIA ET NOTÆ.

(1665) Perierunt verba aliquot. MAI.

(1666) Scipio virga regalis est. Romani siquidem scipionem vocabant virgam quam triumphantes cum sceptro in manu gerebant, ad imitationem victoriæ Scipionis.

(1667) Constans enim imperator filium suum Constantinum favore populi etiam secum regnare compulit.

(1668) Meletius quidem episcopus fuit Sebastes Asmenis civitatis, qui merito sanctitatis maximus

D ab omnibus dicebatur. Postea etiam ad Antiochenam translatus est ecclesiam.

(1669) Theodosius cum a Gratiano imperatore directus contra barbaros triumphasset, vidit se in somnis a Meletio episcopo imperiali more ornatum; et non longe post ab eodem Gratiano ad imperii susceptus est culmen. Sed postea cum synodum Constantinopolim centum quinquaginta episcoporum congregare fecisset, nullo prodente, inter omnes et sola sui somnii memoria eundem cognovit Meletium.

16. Unde pasta ¹⁷⁵ mihi ponere nunc dogmata libet. *Λόγῳ κυρίου* Saul Israël de parva est ut tueretur traduce levatus. Hinc palæstinos trudit sui cæteras et perduelles ceperat in tirocinio regni per gyrum nationes levibus exinanire triumphis. Quem pleonexia ¹⁷⁶ ut vetitis inhiare coegit, a pugna teretes mox ejus cesserant torpendo lacerti. Terribola ¹⁷⁷ mens etiam hostis aciem cujus non spectare præsumens semet telo proprio impegit ætnæas pœnas. Eudoxus ¹⁷⁸ et regem Manassen redivivo (1670) tulerat de sanguine princeps. Succedens extingui interim (1671) censuit genitor in throao, cui quæ ipse flagrare, et quæ subsiciva (1672) prodit, his supplicanda sancivit theusebian impugnans, dæmonis et orgia fanaque reducens. Collega Licinius donec quippe militum in agmine tendit, scytalis (1673) eorum ad usque obtinuit inlicere mentes, favoribus ut eum urguerent calculo (1674) inepte potiri imperii, se concinant impune sub et quo silere. Augustum inluserat quod sedulum (1575), ut falciat et ipse. Quem etiam applicuit (1676) insodem, suam deflans ¹⁷⁹ haud jugare germanam ejus thalamis. Toga qui tantisper tum rudi te obduxerat pellax, hortodoxis secunda spirans, et dæmonolatria ruens. Auxerat ¹⁸⁰ tum delphicos, et tugularia ¹⁸¹ præssit prorsus abjurabat mechanicæ ¹⁸² acceptatores ¹⁸³ et artis, archontes ¹⁸⁴ adlexerant prisci quos et adsecclas sibi et spiculatores cimilia ¹⁸⁵ idoneis ut attaminarent cum ipsis et artaverat is. Anna ¹⁸⁶ jam non auspiciata caluisset ¹⁸⁷, auctorata ¹⁸⁸ fuerat per climata ¹⁸⁹. Sed ut præsentia ¹⁹⁰ cujus desipuit, an-

A tithetis quin recusare appendit tunc mulgata ¹⁹¹ cruentis alme ¹⁹² nuper. Jesum confiteretur jam si quis, sectoribus primum destinabat, et inde lanistis. Cum mox et Bromio bacchare donavit, simulque Cynthio complicibus eorum et Incubo tenus omnes. Præterea romphæam principem erexerat contra tum Constantinum, a quo stipulatus in regno est, etiam conglorium ejus et cognationis adtinxit. Ilico tracta ¹⁹³ sed ei ut sunt hæc ipsa refragans a numine ¹⁹⁴ exemit eum, tersa quin et jura firmavit (1677).

B 17. Digna quidem species a torpido vix pullulat vel nequando genere. Nec quæ etiam ab expectabili ¹⁹⁵ extat, indifferenter provenit, sed subinde præcipuo defluit a germine, neque ut prætaxata ¹⁹⁶ tonant ad sceptrâ, et est inde ruere crimen. Sed quemquam perficiet, nec sola dicatio magnum æqua, minoribus dignatem imbutis quoque protendat honestus, quoad in æternum valeat conscendere regnum. Redimiis (1678) debentur hæc omnibus et phylacteriæ ¹⁹⁷ Christi. In mensura vitæ cuique propria servare modestum. Accidiam ambire ponat extra, sit et abrogans ¹⁹⁸, sit neque congerro ¹⁹⁹. Sat cui sint beneficia juste ei quæ liquerant antigenæ, impendit et herilis liberalitas quæ inlibato falumatu cogente, jure et exacta de proprio quæ rusticatio fundit, ars et injuncta quæ rite depromit. Officia delegant et sedulo si forte majores, suppleat non pompam hic sed gestiendo perhennem. Emolumentum quæ si referant, laudes æterno rependat, et pariter obsequia. Deliquium et quamvis patiat,ur,

GLOSSÆ.

¹⁷⁵ Præclara: unde et pastophoria dicimus. ¹⁷⁶ Avaritia. ¹⁷⁷ Formidolosa. ¹⁷⁸ Bonæ gloriæ rex. ¹⁷⁹ Despiciens. ¹⁸⁰ Suppresserat. ¹⁸¹ Veneficia, quæ super tegulas sacrificabantur. ¹⁸² Fraudulentia. ¹⁸³ Auctores. ¹⁸⁴ Principes. ¹⁸⁵ Vasa sacra. ¹⁸⁶ Interjectio est deprecantis, quasi diceret utinam, vel obsecro. ¹⁸⁷ Numquam inchoata evacuasset. ¹⁸⁸ Auctoritate majorum firmata. ¹⁸⁹ Per partes mundi. ¹⁹⁰ Dominatio. ¹⁹¹ Prolata. ¹⁹² Sancte. ¹⁹³ Publicata. ¹⁹⁴ Potestate. ¹⁹⁵ Nobili. ¹⁹⁶ Prædicta. ¹⁹⁷ Observationes. ¹⁹⁸ Humilis. ¹⁹⁹ Congerrones dicuntur qui aliena bona sibi congerunt, id est congregant.

SCHOLIA ET NOTÆ.

(1670) Reviviscente: postquam enim Deus quindecim annos Ezechiaë auxit ad vitam, postea iste natus est Manasses.

(1671) Interim, donec. Interim autem dixit propter ipsius ultimam conversationem. Notandum sane quod horum trium regum exemplis satis, ad hoc quod proposuerat explicandum sufficere credidit. Nam hii legitime sumentes imperium nefandissime postmodum conversati sunt: quorum Manasses solus egit pœnitentiam: ceteri vero in id perdurantes ad infelicem pervenerunt exitum. In quibus ostendit nullum debere pro rectitudine esse securum, vel pro criminibus desperare.

(1672) Abicienda. Subsiciva proprie sunt quæ sutor de materia præcidens quasi supervacua amputat.

(1673) Scytalis genus est serpentis, quæ tanta præfulget tergi varietate, ut notarum gratia aspicientes retardet: et qui reptando pigrior est, quod adsequi non valet, miraculo sui stupentes capit. Bene ergo, Licinius scytalis vocatur, quia fraudulentâ simulatiene adeo sibi aliorum favorem adscivit, ut sponte sibi subponerent: cujus venenosis fraudibus plurimi postmodum deperirent.

(1574) Antiqui lapillos in manu tenentes numeros

C componebant. Dicitur etiam calculus adeptio culminis vel victoriæ, quia quotiens ad millenarium crescebat numerus, millesimum sibi computatores adsumebant calculum, dicebantque se tot adeptos fuisse calculos, quot et milia numerassent. Et ideo quia millenarius numerus summus est, et ultra jam numerari non potest, si quis summam alicujus rei adquisisset, ipsum dicebant calculum obtinuisse.

(1675) Sedulum Augustum, fidelem, absque dolo. Constantinum siquidem dicit, quod et in sequentibus indicabit.

(1676) Adumpsit. Audiens quidem Constantinus eum tantum laudari a militibus, secum adscivit in imperio, suamque illi germanam in matrimonium tradidit: qui intio regni fecte se modestum reddidit; novissime vero ad omnia facinora delapsus, in super et eisdem bellum indicens, ab eo de imperio ilico est abjectus.

(1677) Dejecit ejus abominandas leges, et dignas posuit observandas.

(1678) Redimiæ sunt quæ ab hostibus pervasa, a propriis dominis redimuntur. Redimiæ ergo Christi omnes sunt christiani, quos a diabolica pervasione suo sanguine redimere et sibi reconciliare dignatus est.

eundem non expes flagitare deserat, nec in egestate blasphemet, ignarus qua sit sententia tactus ²⁰⁰. Inopinatæ nequeunt num succedere vices? Præ se ²⁰¹ cenodoxus inhiat egratus ²⁰², nam si auctonari ²⁰³ erinis ²⁰⁴ hic elisus poterit, ereboque retrudi.

18. Patagine (1679) profusus hem (1680), sed quid ego, præconis instar emphatici, explicare sæculi diætam ²⁰⁵ liquentis, diserta cujus nec glossa suffert conicere morbos? Sed languit deterius quondam dum clinicus cænoque depressus, congemians threnos defreta ²⁰⁶ jam salute tabebat. Cui super astabat morsibus etiam protocleptes ²⁰⁷ demoliri virosis. Interim adtrito respiciens subvenit, vola sed qui conlinierat ipsum, excussit ab ore ejusdem, et eum quem etiam edentavit ²⁰⁸ evirans ²⁰⁹, solutumque resolidans mundum, tum et stare firmavit elumbem. Innotuit vitanda cujus pariter et utenda saluti. Quod quia transgressus, noxiis communicat, salutariaque recusat, hinc recidivare totiens conspicitur. Ponit sed et ipse medelam ingratis opifex medicus salutis et auctor. Antidotis impensis pariter et lixopyritis ²¹⁰ tensis persæpe jam. Nunc instanter oremus, se manum retrabat, vel chirurgiam premat adhuc furore motus, sed delegat unguenta a summis dynamidiis (1681) iufundat et liniat, quibus et repellat tabifica, chirurgiæ venerit sacio ²¹¹ his ut cum modicum dilata exurere inveniat, quod vel secare præsumat. Ne Christi dicata thalamo (1582) defleat præsegmina ²¹², mystica quæ mnasiterna ²¹³ lavit. Quibit medicinæ capax nullus esse peritus, physicam intente ne rationem scrutetur. Intellegit C figmenti nequis et, ut qui finxerat ipsum. Quis ergo poterit mundum salute tueri, haud dicam monarchiam vel proportionem in ipsa ejus primæ, ni

A figulus ipse plastis (1683). Formulam et si perfici per humanam quod fateatur, almus in ea manet qui spiritus id tamen ministrat, pure si cui famuletur in ævum, ab illa devenient prosperea quæque fiant. Sceleribus inde citus et fugiet si commulgaverit ²¹⁴ semet. Actibus deserta tunc ilico cum suis quæ una peribit, ni se ab ipsis eruderet, et ut ante consistat.

19. Hanc unde congruit Augusti caveat qui potiri censuram ut nomine parat. Inlatur communi suscipiat voto sic quoque vivat adepto ne temeraverit ipsum. Nutibus in quo se divis agat, suumque ²¹⁵ frustretur (1684). Inlustres sint adhuc, qui superant arbitri ²¹⁶ et qui jam præcesserant hinc, et diathecam ²¹⁷ ponat speculum quod callidus nec reluat kaupo (1685). Imploret quapropter Dominum jugiter, adiciatque non comperendinare devotus. Hoc etiam supplere ²¹⁸ ne seducatur ²¹⁹ ab ipso cunctus debitum est ut populus instet. Cræcipui quoniam testamenti vim abolere luctatur pro ope qui sui stolidus negligit flagitare patroni. Præsto sum indifferens ²²⁰, orate vobis ut fiat. Adæ in lingua (1686) nunc jam ut fiat vobis respondebo, etsi mavultis auspicare me. . . a majestate vestrum ante summa (1687). . . ut placido deluat lumine noxam de me, fingat et quem tibi gratum, precesque fundendas acceptet, inlex ²²¹ quas nec primus valeat impiare molestus, hiantis mutilare linguam, nec ea inspirante politam, nec facile quæ etiam meum alibi subferat cor inquam dilabi, sed exaudiri pio merear a pietatis auctore. Auxilio quo fretus, supplices, oriar tum dependere voces. Hebraicus confirmet vester quas et una dictione succentus, ejus et extremis coronis aptetur in oris.

GLOSSÆ.

²⁰⁰ Judicio pulsatus. ²⁰¹ Ultra modum. ²⁰² Qui grates non reddit. ²⁰³ Augmentari. ²⁰⁴ Miseriis, quod etiam nomen furie esse dicunt. Dic ærumnis. MAI. ²⁰⁵ Regulam. ²⁰⁶ Desperata. ²⁰⁷ Diabolus. ²⁰⁸ Absque dentibus fecit. ²⁰⁹ Exinaniens. ²¹⁰ Cataplasmata, Antidota et lixopyrita, opera misericordie vocat. ²¹¹ Tempus. ²¹² Præsegmina sunt partes corporis recisæ. ²¹³ Aquæ urna. ²¹⁴ Coinquinaverit. ²¹⁵ Proprium. ²¹⁶ Judices qui vivunt. ²¹⁷ Librum duorum testamentorum Veteris et Novi. ²¹⁸ Implere. ²¹⁹ Separetur. ²²⁰ Paratus sum ad respondendum, nil morans. ²²¹ Deceptor.

SCHOLIA ET NOVÆ.

(1679) Inter pataginem et patagium hoc differt. D Patago est exulceratio oris, quod cum intumuerit, pæne elingnem facit. Patagium vero est pallium ex auro perpuraque variatum.

(1680) Hem quando cum aspiratione scribitur, interjectio est dolentis, quasi heu me. Quando vero sine inspiratione adverbium ostendentis, quasi en me.

(1681) Libris medicinalibus. Dynamis dicitur potestas et vis herbarum; unde etiam dynamidia dicuntur, ubi earum medicinæ vel curationes scribuntur. Merito nunc pro dynamidia divinas intelligimus miserationes.

(1682) Ecclesia. Fovit namque omnes sacri fontis unda ablutos, corpus esse sancta matris Ecclesiæ, sponsæ Christi. Et ideo orat ut nullus christianus ab ejus divellatur corpore, ne ipsa in aliquo mutila ad luctum videatur promoveri.

(1683) Dicit nullum esse medicum, nisi fuerit physicus. Rursus nullum tam plene intelligere physicam rationem uniuscujusque rei, quam qui eandem composuit. Restat ergo nullum posse tueri mundum salute, nisi ipse qui eum plasmaverit.

(1684) Non tantum quæ illi solum bona videntur agere præsumat, sed auctoritate præcedentium doctorum et consilio honestorum potius adquiescat.

(1685) Fraudulentus tabernarius aquam vino miscens: quod refertur etiam ad falsos doctores, qui vera falsis inficientes, noxias solent propinare doctrinas.

(1687) Innuitne preces psalmodum Hebraicorum?

MAI.

(1687) Desunt aliquot vocabula. MAI.